

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026-2031

KH 09.03.2026 § 96

231/00.04.00/2026

Valmistelija

Hallintojohtaja Markus Hämäläinen
markus.hamalainen@savonlinna.fi, p. 050 470 9394

Selostus

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla vuosina 2026-2031.

<https://www.lausuntopalvelu.fi/FI/Proposal/Participation?proposalId=04892e14-ffa3-4ab8-8d4a-c47ff4fc06fc>

Lausuntopyynnön diaarinro: VN/4037/2026

Maa- ja metsätalousministeriö esittää, että valtioneuvosto antaisi kalastuslain (379/2015) 59 §:n 1 momentin nojalla asetuksen, jolla kiellettäisiin saimaannorpan keskeisillä elinalueilla norpalle kaikkein vaarallisimpien kalanpyydysten ja kalastustapojen käyttö.

Esityksen keskeisenä ehdotuksena olisi rajoittaa ympärivuotisesti saimaannorpan keskeisillä elinalueilla sellaisten pyydysten ja kalastustapojen käyttöä, jotka ovat tutkimus- ja seurantatulosten perusteella erityisen haitallisia saimaannorpille. Lisäksi esitetyllä valtioneuvoston asetuksella kiellettäisiin verkkokalastus Saimaalla saimaannorpan poikasten keskeisillä liikkumisalueilla vuosittain 15.4.–30.6. välisenä aikana. Muikkuverkkojen kohdalla edellä mainittu kieltoaika päättyisi 21.6.

Tausta

Saimaannorppa on oma itsenäinen laji, jota esiintyy vain Suomessa. Saimaannorppa on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi. Saimaannorppaa suojellaan ympäristöministeriön johdolla laaditun saimaannorpan suojelun strategian ja toimenpidesuunnitelman periaatteiden mukaisesti. Saimaannorppakanta on kasvanut 2000-luvulla noin 240 yksilöstä noin 530 yksilöön.

Voimassa oleva valtioneuvoston asetus eräistä kalastusrajoituksista Saimaalla päättyy 14.4.2026.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena olisi turvata saimaannorppakannan kasvu lajin suojelustrategian mukaisesti ja edistää lajin suotuisan suojelutason saavuttamista. Samalla pyrittäisiin kuitenkin mahdollistamaan sekä vapaa-ajankalastuksen että kaupallisen kalastuksen jatkuminen Saimaalla.

Asetuksen verkkokalastuskiellon tavoitteena olisi erityisesti varmistaa kuuttien selviytymisen kannalta mahdollisimman turvalliset elinolosuhteet niiden ensimmäisten elinkuukausien aikana sekä edistää saimaannorpan selviytymistä lajina ja sen kannan säilyttämistä elinkykyisenä. Muiden pyydysrajoitusten tavoitteena olisi kieltää norpalle kaikkein vaarallisimpien pyydysten käyttö, jotta erityisesti lisääntymiskykyiset naaraat saataisiin suojeltua sivusaaliskuoletuudelta. Lajisuojelun intressiä turvaamalla voitaisiin myös varmistaa luontodirektiivin määräysten toteuttaminen.

Esityksellä pyritäisiin kuitenkin samalla mahdollistamaan ympärivuotiset edellytykset sekä kaupallisen kalastuksen että vapaa-ajankalastuksen harjoittamiseen.

Toimivalta

Kuntalaki 39 §

Esittelijä

Vt. kaupunginjohtaja Ma Ding

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa seuraavan sisältöisen lausunnon: Savonlinnan kaupunki tunnustaa saimaannorpan suojelun tärkeyden ja pitää asetuksen tavoitteita perusteltuina. Saimaannorppa on erittäin uhanalainen kotoperäinen laji, ja yksin Saimaan järvialueella elävän kannan turvaaminen on lakisääteinen velvoite. Aiemmat kalastusrajoitukset ovat osoittautuneet tehokkaiksi ja norppakanta on kasvanut, ja kalanpyydyskuolemien suhteellinen osuus kannasta on pienentynyt jatkuvasti. Nykyinen asetustoimien yhdistelmä on turvannut norppakannan kasvun suojelustrategian mukaisesti. Savonlinna sitoutuu näihin suojelutavoitteisiin ja ymmärtää, että ilman kalastusrajoituksia norppien sivusaaliskuolleisuus vaarantaisi lajin elpymisen.

On kuitenkin ratkaisevan tärkeää löytää tasapaino, jossa norppakannan suojelu ja paikallisen kalatalouselinkeinon jatkuvuus voivat toteutua rinta rinnan. Savonlinnan seutu on perinteistä ammattikalastusaluetta, ja lähikalan merkitys on suuri niin paikallisten kotitalouksien, ravintoloiden kuin matkailijoidenkin näkökulmasta. Kaupungin omassa strategiassa korostetaan, että Savonlinna on Suomen johtava järvimatkailun keskus, jossa yhdistyvät korkeatasoiset tapahtumat, kulttuuri-, liikunta- ja luontoelämykset. Siksi kaupungin lausunnossa pyritään edistämään ratkaisuja, joilla suojelutoimien tavoite saavutetaan ilman kohtuutonta haittaa Saimaan kaupalliselle kalastukselle.

A. Rajoitusten ajoituksen ja aluerajausten optimointi: Kaupunki kannattaa ratkaisua, jossa verkkokalastuskieltoa ei jatketa heinäkuulle, joka säilyttää elintärkeän kesäsesongin saaliit kalastajille. Lisäksi kaupunki esittää, että viranomaiset arvioivat mahdollisuutta lyhentää kieltoaikaa keväällä, mikäli se voidaan tehdä norppia vaarantamatta. Esimerkiksi, jos säät tai norpan käyttäytymistieto antaisivat myöten, verkkokalastuksen aloitusta voisi harkita aikaistettavaksi muutamalla päivällä kesäkuussa. Tällaiset pienet joustot voivat helpottaa kalastajien tilannetta. Samoin aluerajauksissa on hyvä jatkaa käytäntöä, jossa vain todelliset pesintäalueet kuuluvat rajoitusten piiriin ja esimerkiksi norpalle epäsuotuisat alueet rajataan ulos.

B. Norppaturvallisten pyydysten kehittäminen ja käyttöönotto: Pitkällä tähtäimellä paras tapa sovittaa yhteen kalastus ja suojelu on tehdä pyydyksistä sellaisia, että norppariski on minimaalinen ilman että saalis romahtaa. Innovaatioiden tukemiseksi Savonlinna esittää harkittavaksi esimerkiksi pyydysinvestointitukia: suoraa avustusta tai verovähennysmahdollisuutta kalastajille, jotka vaihtavat pyydyksensä norppaystävällisiin malleihin.

C. Kompensaatio- ja tukijärjestelmien vahvistaminen: Vaikka edellä mainitut keinot voivat lieventää vaikutuksia, on selvää, että taloudellisia menetyksiä syntyy. Siksi tehokas korvausmekanismi on ratkaiseva osa pehmennostoimia. Saimaalla kalastavat ammattikalastajat voivat hakea tukea norpan suojelun aiheuttamiin haittoihin. Savonlinnan kaupungilla on huoli, että korvaukset eivät ole täysin kattaneet menetyksiä. Savonlinnan

kaupunki edellyttää, että valtioneuvosto varaa riittävät määrärahat korvauksiin kaudelle 2026–2031. Kaupungin suositus on korottaa korvausmääriä ja tarvittaessa laajentaa tukikelpoisuutta. Korvausten tulee kattaa sekä suoraan saaliin menetykset että välilliset kustannukset (kuten tarve uusia pyydyksiä ja mahdolliset tulonmenetykset liiketoiminnan sopeutusvaiheessa). Myös vesialueiden omistajille maksettavat korvaussopimukset on turvattava budjetissa; rajoitusalueen kasvu tarkoittaa näidenkin kulujen nousua.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tiedoksi

Lausuntopalvelu.fi

Toimenpiteet

Hallintopäällikkö